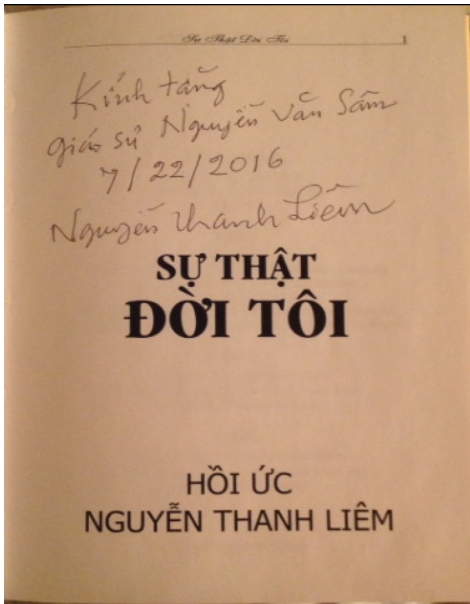

VỀ MỘT CUỐN SÁCH, VỀ MỘT CON NGƯỜI.

Nguyễn Văn Sâm

Mười ngày trước khi mất, GS Nguyễn Thanh Liêm có tổ chức Ra Mắt quyển sách cuối đời của mình, và tôi có hân hạnh được mời làm diễn giả cùng với Thẩm Phán Phạm Đình Hưng mà tôi từng quen biết khi làm việc chung trong Quốc Hội Lập Hiến 1966-1967.

Một tuần sau, GS Liêm gọi tôi xin bài nói chuyện hôm đó, tôi thú thật là mình đã ứng khẩu, vì ông ngồi khuất với chỗ tôi đứng nên không thấy tôi nói cương và đã có vài lần áp úng. Ông cười hiền như thuở nào. Tôi hứa sẽ viết lại theo ý cũ và xin được trao cho ông vào cuối tuần này với điều kiện ‘Anh kể cho tôi nghe về 20% sự thật mà anh chưa viết trong sách như anh đã hóm hỉnh thú nhận hôm đó’. Ông hiền lành nhỏ nhẹ: ‘Thôi mà, toa phá moi hoài’.

Nhưng chưa hết tuần ông đã ra đi, chưa kịp nhận bài viết về mình. Giữ lời hứa với người đã khuất, tôi vẫn tiếp tục viết cho xong với lòng buồn rười rượi như đương chịu đám tang một người thân trong gia đình. Nhưng biết trao bài cho ai đây? Thôi thì bắt chước người xưa, ‘treo gươm trên mộ rồi ra đi’, cho lên các trang báo điện tử quen biết, như là một nén nhang thấp thêm cho người đàn anh tôi quý trọng vì bây giờ muốn phá anh cũng không còn có dịp nữa. NVS

Quyển Sách Chân Thật Về Ba Giai Đoạn Đời Người.

Để cho bài nói chuyện được thân mật, tôi xin phép được gọi GS Liêm bằng anh như thường dùng ở ngoài đời. Thêm vào đó anh Liêm là người đàn anh luôn luôn đi trước tôi trong mọi lãnh vực.

Khi tôi vào học năm đầu tiên ở trường Petrus Ký thì anh Liêm đang theo năm cuối để thi Tú Tài II chương trình Pháp. Khi anh hoàn tất chương trình Cử Nhân Văn Chương Việt Hán của trường Đại học Văn Khoa Sài Gòn thì tôi mới chập chững vào năm Dự Bị của trường này. Khi

anh đã dạy vài năm ở trường Petrus Ký và đã đi khỏi trường thì tôi mới lục đục về đây làm lính mới tồ te.

Đặc biệt khi anh từ chối lời đề nghị của LM. Thanh Lãng về trường Đại Học Văn Khoa làm Phụ Khảo trong Ban Văn Chương Việt Nam thì vị trí đó rớt xuống tôi. Xin có lời cảm ơn lần nữa đầu tôi thường nhắc chuyện này với anh như là một sự biết ơn và may mắn cho tôi.

Khi anh sang Mỹ thì tôi còn lặn độn ở quê nhà để nghe tiếng bác tiếng chì của ban quân quản trường về chuyện lưu dụng, lưu dụng và thanh lọc với những tháng ngày lê thê lơ láo vô trường nhưng không được bước chun vào lớp.

Có những điều tôi không bao giờ theo được bước chun anh, đầu là sau cả nạn dậm, đó là cái bằng cấp Tiến Sĩ và lòng thương mến thiết tình của tất cả những ai từng gặp anh. Tóm lại, anh là đàn anh đáng quý của nhiều người và của riêng tôi, nên nói/viết những dòng này là sự hân hạnh vô vàn...

Xin trở về quyển sách. Đó là một quyển hồi ký với ưu điểm là tác giả không có ý định đánh bóng mình, ông chỉ kể lại, bằng sự khiêm tốn và chơn thành, những sự kiện xảy ra trong đời mà ông còn nhớ được với cái tuổi hơn tám mươi phải ra vô thường xuyên bệnh viện.

Vậy mà người đọc sẽ thấy, biết và học hỏi được nhiều điều trong đó. Chắc chắn như vậy.

Sách gồm ba phần: Thời trẻ tuổi, lúc trưởng thành và những năm trên nước Mỹ.

Thời tuổi trẻ của anh là **những ngày cơ cực khó khăn** vì cuộc chiến trong vùng. Cuộc chiến mà cái chết vô lý và tàn nhẫn rớt lên đầu người dân vô tội, hằn sâu vô ký ức non nớt của một đứa trẻ của tuổi mười một mười hai. Cuộc chiến mà những người nhơn danh cách mạng coi mạng sống thường dân trong vùng nhỏ hơn bọt bèo. Anh kể chuyện về cái chết đau thương của người đàn bà trẻ, đã từng ôm ẵm săn sóc anh khi anh còn nhỏ chỉ vì chị ta hay đi về Mỹtho để mua bán lật vặt kiếm sống trong hoàn cảnh khó khăn. Anh nói về những thằng chõng chết trôi thường thấy, những con người bất hạnh biến thành thằng chõng bị họ cho đi mò tôm vì những hành vi vô tình nào đó tôi biết chắc rằng chẳng qua một cuộc xét xử công bình nào.

Anh kể về bọn cướp lộng hành trên sông, về những nguy nan của người dân trong vùng khi nhận thấy mình sống bên cái chết nên bất chấp nguy hiểm cố gắng để vượt thoát ra vùng yên ổn.

Phần này là tài liệu quý giá cho người đọc biết sinh hoạt thôn quê thời khói lửa vừa qua cũng như lòng ác độc của những người lợi dụng thời cơ. Phần này người đọc nên *đọc giữa những hàng chữ*.

Phần nói về giai đoạn trưởng thành, anh viết về **những hoạt động đổi mới trong ngành giáo dục**, có thể nói là giai đoạn hanh thông trong đời anh. Ra trường đậu cao, về trường lớn nhưng anh không chạy theo chuyện kiếm ra tiền thiệt nhiều mà đi về phía cải tổ giáo dục, tổ chức soạn đề thi sao cho nghiêm minh, không lộ đề đã đành, mà còn thực hiện việc cải tổ kỳ thi sao cho

hợp lý. Phần này cho thấy những đóng góp cụ thể của anh trong ngành, tôi nghĩ cái giá trị con người anh phát huy từ giai đoạn này.

Phần nói về thời gian ở Mỹ, anh cho biết những phấn đấu của mình khi đã hơn nửa đời người mà bị thầy vô vùng đất mới. Rồi vừa học vừa làm trong chật vật anh thành công về mặt học vấn nhưng thất bại ở mặt gia đình cũng như tài chánh. Đến tuổi về hưu anh quyết định **dấn thân vào lãnh vực bảo tồn và phát huy văn hóa của cộng đồng VN ở ngoài nước**. Từ quan niệm này, anh chủ trương tập san Đồng Nai Cửu Long, anh thành lập Lê Văn Duyệt Foundation, anh làm cố vấn cho các hội đoàn hoạt động về văn hóa, anh đứng ra tổ chức truy điệu những người có công với chánh thể VNCH... Và đặc biệt nhưt, anh *nêu cao gương sáng làm người yêu quý những giá trị tinh thần của người Việt hải ngoại*, trong đó có sự chân thành và đoàn kết.

Con người của anh Liêm là con người trí thức có thủy chung do đó ta không lạ khi anh **dâng** sách của mình cho ông bà nội ngoại, cho cha mẹ và **gởi** người trước, **tặng** người sau...

Nếu có ai hỏi tôi trong sách *Sự Thật Đời Tôi*, câu nào, đoạn nào đáng chú ý nhưt, tôi sẽ không ngần ngại nói đó là mười sáu trang *Lời Nói Đầu*, *mười sáu trang rất trí thức*, bộc lộ rõ ràng con người thật của GS Nguyễn Thanh Liêm, một con người dễ thương có tâm hồn và thấu hiểu lẽ sinh hóa của cuộc sống.

Và câu chót của quyển sách '*những phút cuối cùng của tôi sẽ chấm dứt bài viết nơi đây*'. Câu chót này như một lời tiên đoán đồng thời là một lời than chấp nhận cái chết sắp tới của anh.

Nhưng anh Liêm ơi, nếu cuộc đời anh viết đơn giản lại là **Nguyễn Thanh Liêm (1933 - 2016)** thì với mọi người cái gạch nối – này mới quan trọng, đó là thời gian cống hiến của anh cho văn hóa, cho giáo dục, cho cộng đồng và cho từng cá nhân biết hay từng nghe tiếng anh.

Tôi tự an ủi khi nghe tin dữ về sự ra đi của anh rằng anh bây giờ thong dong trở về cõi Trời, vì đã đến trần gian của nước VN đau khổ với nhiệm vụ gì đó phải thực hiện, anh đã làm xong, tới lúc trở về Trời như những danh nhân, những anh hùng liệt nữ VN trước đây trong lịch sử.

Anh Liêm, anh tin tôi đi, sự nghiệp của anh sẽ còn được biết đến lâu dài....

Nguyễn Văn Sâm
(Tháng 8, ngày buồn 23, 2016)